

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 06/05/2011

C(2011) 3251

SG-Greffe (2011) D/7391

Ryšių reguliavimo tarnyba (RRT)

Algirdo g. 27

LT03219

Lietuva

Kam:

Tomui Barakauskui

Direktoriui

Faksas +370 5 216 15 64

Gerb. pone Barakauskai,

Tema: Komisijos sprendimas dėl bylos LT/2011/1197. Didmeninė prieiga prie vietinių linijų plačiajuosčio ryšio ir (arba) balso paslaugoms Lietuvoje

Pastabos pagal Direktyvos 2002/21/EB¹ 7 straipsnio 3 dalį

I. PROCEDŪRA

2011 m. kovo 4 d. Komisija užregistravo Lietuvos nacionalinės reguliavimo institucijos – Ryšių reguliavimo tarnybos (RRT) pranešimą apie didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje² Lietuvos rinkos tyrimo antrąjį etapą.

Vyksta ir nacionalinės³, ir ES konsultacijos pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnį, galutinis terminas – 2011 m. gegužės 7 d.

Prašymas pateikti informaciją⁴ RRT išsiųstas 2011 m. balandžio 8 d., o atsakymas

¹ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva), OL L 108, 2002 4 24, p. 33.

² Atitinka 4 rinką pagal 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendaciją 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (toliau – rekomendacija), OL L 344, 2007 12 28, p. 65.

³ Pagal Pagrindų direktyvos 6 straipsnį.

⁴ Pagal Pagrindų direktyvos 5 straipsnio 2 dalį.

gautas 2011 m. balandžio 13 d.

Pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį nacionalinės reguliavimo institucijos ir Komisija gali atitinkamai nacionalinei reguliavimo institucijai pateikti pastabas dėl planuojamų priemonių, apie kurias pranešta.

II. PLANUOJAMOS PRIEMONĖS APIBŪDINIMAS

II.1. Pagrindiniai faktai

Pirmasis didmeninės atsietos prieigos (įskaitant iš dalies atsietą prieigą) prie vietinių metalinių vytos poros linijų, skirtų plačiajuosčio ryšio ir balso paslaugoms Lietuvoje teikti, rinkos tyrimas atliktas 2006 m.⁵ Tada RRT pripažino, kad įmonė Lietuvos Telekomas, vėliau pervadinta TEO LT, AB (TEO), turi didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, ir nustatė jai šiuos įpareigojimus: i) teikti prieigą, ii) taikyti nediskriminavimo principą, iii) užtikrinti skaidrumą, iv) vykdyti kainų kontrolę ir sąnaudų apskaitą ir v) atskirti apskaitą. Komisija pastabų nepateikė.

Apie antrą rinkos tyrimą pranešta 2011 m. sausio 11 d.⁶ Šiame rinkos tyrime RRT laikėsi nuomonės, kad iki galutinio paslaugų gavėjo patalpos nutiestomis šviesolaidinėmis linijomis (FTTH) grindžiami prieigos produktai ir vietinėmis metalinėmis (vario) vytos poros linijomis grindžiami prieigos produktai nepakankamai pakeičiami tarpusavyje. Pagal tai RRT nustatė dvi atskiras atitinkamas rinkas: i) atsietos prieigos prie vietinių metalinių vytos poros linijų rinką ir ii) atsietos prieigos prie vietinių FTTH linijų rinką. Prieiga, teikiama alternatyviomis (belaidžio ryšio, vietinio tinklo (LAN) ir bendraašio kabelio linijų) technologijomis, taip pat iki galutinio paslaugų gavėjo pastato nutiestomis šviesolaidinėmis linijomis (FTTB), nepriskirta nei vienai iš apibrėžtų rinkų. 2011 m. kovo 10 d. Komisija paskelbė raštą⁷, kuriame pareiškė rimtas abejones ir nuomonę, kad RRT pateiktų įrodymų nepakanka padaryti išvada, kad prieiga prie FTTH linijų ir prieiga prie vietinių metalinių vytos poros linijų yra nepakeičiamos tarpusavyje. Be to, Komisijos nuomone, RRT neįrodė, kad FTTB linijos atitinkamai rinkai nepriskiriamos pagrįstai. Todėl Komisija pradėjo atliekamo tyrimo antrąjį etapą. 2011 m. kovo 16 d. RRT savo planuojamą priemonę atšaukė.

II.2. Rinkos apibrėžimas

Atitinkama didmeninė rinka yra didmeninė (fizinė) tinklo infrastruktūros prieiga (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje⁸. Didmeninė prieiga prie pasyviosios tinklo infrastruktūros suprantama kaip prieiga prie vietinės linijos⁹ arba prie dalinės vietinės linijos¹⁰.

⁵ Byla LT/2006/0391, SG-Greffe (2006)D/203824.

⁶ Byla LT/2010/1035, SG-Greffe (2010) D/2717.

⁷ Žr. 6 išnašą.

⁸ Žr. 2 išnašą.

⁹ Vietinė linija – fizinė linija, jungianti tinklo galinį tašką su viešojo fiksuoto elektroninio ryšio tinklo skirstomuoju stovu ar ekvivalentinius įrenginius.

¹⁰ Dalinė vietinė linija – vietinės linijos dalis, jungianti tinklo galinį tašką su koncentracijos tašku arba nustatytu tarpiniu viešojo fiksuoto elektroninių ryšių tinklo prieigos tašku.

Vietinės linijos gali būti metalinės vytos poros linijos¹¹, šviesolaidinės linijos FTTH tinkluose¹², taip pat ekranuotos vytos poros (STP) linijos ir neekranuotos vytos poros linijos (UTP) FTTB ir LAN tinkluose¹³. RRT į atitinkamos rinkos apibrėžimą įtraukė prieigos prie visų tokių vietinių linijų ir dalinių vietinių linijų paslaugas. Į atitinkamos rinkos apibrėžimą RRT neįtraukė vietinių bendraašio kabelio linijų (kabelinės televizijos tinklai)¹⁴ ir vietinių belaidžio ryšio linijų¹⁵.

RRT padarė išvadą, kad geografinė rinkos apimtis atitinka Lietuvos teritoriją.

II.3. Didelę įtaką rinkoje turinčių ūkio subjektų nustatymas

RRT rinkos analizės kriterijai šie: i) rinkos struktūra¹⁶, ii) vertikaliai susijusios paslaugos, iii) kliūtys patekti į rinką, iv) pirkėjo derybinė galia, v) potenciali konkurencija.

Pagal pirmiau minėtus kriterijus RRT padarė išvadą, kad atitinkamoje rinkoje trūksta veiksmingos konkurencijos ir pasiūlė nustatyti, kad TEO yra didelę įtaką rinkoje turintis ūkio subjektas.

II.4. Reguliavimo priemonės

RRT pasiūlė nustatyti prieigos teikimo, nediskriminavimo ir skaidrumo užtikrinimo¹⁷ įpareigojimus, taip pat kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos¹⁸ ir apskaitos atskyrimo įpareigojimus TEO vietinėms metalinėms vytos poros linijoms ir dalinėms vietinėms metalinėms vytos poros linijoms, vietinėms šviesolaidinėms linijoms, vietinėms UTP ir STP linijoms, taip pat prieigai prie kitos pasyviosios infrastruktūros.

Dėl prieigos teikimo įpareigojimo reikalaujama, kad TEO patenkintų visus pagrįstus prieigą gauti norinčių subjektų prašymus suteikti visiškai atsietą prieigą prie vietinių UTP ir STP linijų, vietinių šviesolaidinių linijų (ir susijusių priemonių, įskaitant ryšį su

¹¹ 62,5 proc. vietinių linijų mažmeninėms paslaugoms teikti.

¹² 6,9 proc. vietinių linijų mažmeninėms paslaugoms teikti.

¹³ RRT paaiškino, kad atsietą prieigą prie vietinių UTP ir STP linijų LAN tinkluose techniškai įmanoma, nors Lietuvoje tokių komercinių pasiūlymų dar nebuvo. 2010 m. duomenimis, LAN tinklai sudaro vos 2,5 proc. vietinių linijų mažmeninėms paslaugoms teikti; ši dalis toliau mažėja, nes diegiama FTTB tinklo architektūra (2010 m. tokių vietinių linijų buvo 19,8 proc.). Atsakyme į Komisijos prašymą pateikti informacijos RRT atkreipė dėmesį į tai, kad pakeitimo sąnaudos, kurios atsirastų, jei interneto paslaugų teikėjas vietoj DSL technologija grindžiamų tinklų imtų naudoti LAN technologija grindžiamą prieigą, būtų nedidelės (t. y. gali būti naudojami tie patys IP perjungtuvai), ir pažymėjo, kad prieigą gauti norintys subjektai pasirinktų rinkoje teikiamus alternatyvius didmeninius pasiūlymus, jei didmeninės prieigos prie vietinės linijos kaina padidėtų.

¹⁴ 4,7 proc. vietinių linijų mažmeninėms paslaugoms teikti.

¹⁵ 3,5 proc. vietinių linijų mažmeninėms paslaugoms teikti.

¹⁶ TEO turi 75,5 proc. atsietos prieigos rinkos (kartu – vietinės metalinės vytos poros linijos, vietinės šviesolaidinės linijos, vietinės ekranuotos ir neekranuotos vytos poros linijos). Visos kitos 95 įmonės turi 24,5 proc. rinkos.

¹⁷ Įskaitant paskelbti standartinių pasiūlymą teikti atsietą prieigą prie vietinių metalinių vytos poros linijų ir dalinių vietinių metalinių vytos poros linijų, šviesolaidinių linijų, UTP ir STP, inžinerinių statinių infrastruktūros, kabelių kanalų ir nenaudojamų šviesolaidinių linijų skaidulų.

¹⁸ TEO taiko sąnaudomis pagrįstas kainas. Sąnaudos apskaičiuojamos taikant visiškai paskirstytų sąnaudų apskaitos metodą.

pagrindiniu tinklu), prieigą prie inžinerinių statinių infrastruktūros¹⁹ ir prieigą prie nenaudojamų šviesolaidinių skaidulų (ir susijusių priemonių)²⁰.

RRT pasiūlė atsietą prieigą prie šviesolaidinių linijų teikti tik kai prieiga prie inžinerinių statinių infrastruktūros neįmanoma dėl objektyviai pagrįstų priežasčių.

Šiuo metu RRT netaiko konkrečių reguliavimo priemonių, susijusių su perėjimu nuo varinių laidų infrastruktūros prie šviesolaidžių infrastruktūros. Savo atsakyme į prašymą pateikti informacijos RRT paaiškino, kad didmeninis tiekėjas įpareigotas ne vėliau kaip prieš šešis mėnesius iki atitinkamo eksploatavimo laikotarpio pabaigos informuoti susijusios paslaugos gavėją. RRT taip pat paaiškino, kad rengiamas taikomų taisyklių pakeitimas, kuriame bus atsižvelgta į Naujos kartos prieigos rekomendaciją.

III. PASTABOS

Remdamasi šiuo RRT pranešimu ir suteikta papildoma informacija, Komisija pateikia šias pastabas²¹:

Būtinumas įpareigoti teikti visiškai atsietą prieigą prie vietinių šviesolaidinių linijų

Komisija atkreipia dėmesį, kad RRT pasiūlė visiškai atsietą prieigą prie didelę įtaką rinkoje turinčio operatoriaus šviesolaidinių linijų teikti tik jei prieiga prie inžinerinių statinių infrastruktūros neįmanoma dėl objektyviai pagrįstų priežasčių.

Tačiau Komisija norėtų priminti, kad pagal Naujos kartos prieigos rekomendacijos 22 punktą nacionalinės reguliavimo institucijos iš principo turėtų įpareigoti teikti atsietą prieigą prie vietinės šviesolaidinės linijos. Be to, Komisija atkreipia RRT dėmesį į tai, kad jau siūlomi mažmeniniai šviesolaidžiais grindžiami prieigos produktai, vadinasi jie gali gerokai pakeisti konkurencijos sąlygas per rinkos tyrimo laikotarpį.

Atsižvelgiant į šias aplinkybes, Komisija ragina, kad didelę įtaką rinkoje turinčiam operatoriui, be prieigos prie inžinerinių statinių infrastruktūros įpareigojimo, RRT nustatytų įpareigojimą teikti visiškai atsietą prieigą prie jo vietinių šviesolaidinių linijų ir šios prieigos nesusietą su inžinerinių statinių infrastruktūros prieinamumo sąlyga.

Perėjimas prie kitos technologijos atsižvelgiant į Naujos kartos prieigą

Savo pranešime RRT neapsvarstė visapusiškų įpareigojimų, susijusių su perėjimo nuo vietinių varinių linijų prie vietinių šviesolaidinių linijų procesu.

Komisija norėtų atkreipti RRT dėmesį į tai, kad perėjimas nuo vietinių varinių linijų prie vietinių šviesolaidinių linijų ir stočių išmontavimas gerokai veikia alternatyvių operatorių verslo scenarijų. Ypač svarbu, kad nacionalinės reguliavimo institucijos iš didelę įtaką rinkoje turinčio operatoriaus gautų visą

¹⁹ Ryšio kabelių sistema, įskaitant kabelių kanalus, vamzdžius, šulinius ir kitus įrenginius (liukus, dangčius, užraktus, ryšio kabelių atramas, gembes, reguliavimo žiedus ir t. t.).

²⁰ Be to, turi būti suteikti prieigos protokolai, informacinės sistemos ir patalpos, būtinos prieigai teikti.

²¹ Pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį.

reikiamą informaciją apie visus tinklo keitimo planus, jei didelę įtaką rinkoje turintis operatorius numato dalį savo veikiančio prieigos tinklo varinių linijų pakeisti šviesolaidinėmis, taip pat planus nutraukti naudojamų sujungimo taškų eksploataciją.

Komisija primena, kad esami su didele įtaka rinkoje susiję įpareigojimai 4-osios rinkos atžvilgiu turėtų galioti toliau ir neturėtų prarasti galios dėl esamos tinklo struktūros ir technologijos pokyčių, nebent didelę įtaką rinkoje turintis operatorius ir tuo metu prieiga prie jo tinklo besinaudojantys operatoriai susitartų dėl atitinkamo perėjimo prie kitos technologijos plano.

Todėl Komisija ragina RRT savo galutinėje priimtoje priemonėje aiškiai nustatyti perėjimo prie kitos technologijos taisykles, susijusias su perėjimu nuo vietinių varinių linijų prie vietinių šviesolaidinių linijų, atsižvelgiant į Naujos kartos prieigos rekomendacijos nuostatas.

Pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 5 dalį RRT privalo ypač atidžiai atsižvelgti į kitų nacionalinių reguliavimo institucijų ir Komisijos pastabas ir gali priimti atitinkamas planuojamas priemones, o tai padariusi, apie jas pranešti Komisijai.

Komisijos pozicija dėl šio konkretaus pranešimo neprieštarauja jokiai pozicijai, kurios ji gali laikytis dėl kitų planuojamų priemonių, apie kurias pranešta.

Pagal Rekomendacijos 2008/850/EB²² 15 punktą Komisija paskelbs šį dokumentą savo svetainėje. Jame esančios informacijos Komisija nelaiko konfidencialia. Prašome per tris darbo dienas nuo šio rašto gavimo dienos pranešti Komisijai²³, ar, jūsų manymu, pagal ES ir nacionalines konfidencialios verslo informacijos taisykles šiame dokumente yra konfidencialios informacijos, kurią norėtumėte išbraukti prieš paskelbiant šį dokumentą²⁴. Pateikdami tokį prašymą turėtumėte nurodyti priežastis.

Pagarbiai
Komisijos vardu
Robert Madelin
Generalinis direktorius

²² 2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendacija 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų, OL L 301, 2008 11 12, p. 23.

²³ Prašymą siųsti e. paštu INFSo-COMP-ARTICLE7@ec.europa.eu arba faksu +32 2 298 87 82.

²⁴ Komisija gali paviešinti savo vertinimo rezultatą prieš baigiantis šiam trijų dienų laikotarpiui.